

بررسی رابطه خود میان‌بینی با سازگاری اجتماعی دانشجویان

علیرضا آقا یوسفی¹، حسین زارع²، * سمیه پوربافرانی³

1. دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام‌نور، 2. استاد گروه روان‌شناسی دانشگاه پیام‌نور، 3. کارشناس ارشد روان‌شناسی دانشگاه پیام‌نور

(تاریخ وصول: 92/04/02 - تاریخ پذیرش: 93/01/31)

A Study of Relationship between Egocentrism and Social Adjustment

Ali Reza Aghayousefi¹, Hossein Zare², * Somayeh Pourbaferani³

1. Associate Professor in Department of Psychology, Payame Noor University, 2. Professor in Department of Psychology, Payame Noor University, 3. M.A. of Psychology, Payame Noor University

(Received: Jun. 23, 2013 - Accepted: Apr. 20, 2014)

Abstract

Introduction: The purpose of this research was investigating the relationship between egocentrism and social adjustment among students. **Method:** For this purpose, 308 students (158 women and 150 men) of Payame Noor university were sampled by available categorized sampling. They were asked to complete Social Adjustment Questionnaire (1939) as well as Personal Fable and Imaginary Audience Questionnaire (1967) in order to evaluate their egocentrism. Then, the achieved data was analyzed by Pierson's conjunction coefficient and step by step multivariable regression. **Findings:** The results indicated that there is a meaningful and positive relationship between personal fable and social adjustment in $p < 0.01$, but there is not a meaningful relationship between imaginary audience and social adjustment. Moreover, this research showed that personal fable can anticipate 8.9 percent of social adjustment variance. **Conclusion:** According to the results of this research, students will construct their selves by egocentrism personal fable and social adjustment.

Keywords: Egocentrism, Social Adjustment, Students.

چکیده

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه خود میان‌بینی با سازگاری اجتماعی دانشجویان انجام شده است. **روش:** در این مطالعه از نوع همبستگی 308 دانشجوی دانشگاه پیام‌نور (به تفکیک 158 زن و 150 مرد) از بین دانشجویان دانشگاه پیام‌نور، به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های افسانه پردازی شخصی و خیال‌پردازی (1967) برای سنجش خود میان‌بینی و پرسشنامه سازگاری اجتماعی (1939) را تکمیل کردند. داده‌های بدست آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها:** تحلیل داده‌ها نشان داد که میان افسانه پردازی شخصی و سازگاری اجتماعی در سطح $p < 0/01$ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. اما بین خیال‌پردازی و سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد، علاوه بر این پژوهش نشان داد که افسانه‌پردازی شخصی به میزان 8/9 درصد از واریانس سازگاری اجتماعی را تبیین می‌کند. **نتیجه‌گیری:** بر اساس نتایج این پژوهش دانشجویان از راه افسانه‌پردازی‌های خود میان‌بینانه، سازگاری اجتماعی خود را حفظ می‌کنند.

واژگان کلیدی: خود میان‌بینی، سازگاری اجتماعی، دانشجویان.

می‌تواند مدعی باشد که بر مسایل اجتماعی مسلط است، وقتی که خود میان‌بینی ملی، خود میان‌بینی طبقاتی، خود میان‌بینی نژادی و دیگر اشکال متعدد کم و بیش بر ذهن ما فرمانرواست و بر روح ما یک ردیف اشتباهاتی را که از خطای ساده‌ی نقطه نظر شخصی تا دروغ طبقه‌بندی می‌شود و همه آن‌ها را از فشار و اجبار گروه ناشی می‌گردند تحمیل می‌کند (پیاژه؛ ترجمه منصور و دادستان، 1375).

پیاژه در سال 1922 مفهوم خود میان‌بینی را به عنوان یک سطح میانی بین حالت‌های تفکری معرفی کرد. پیاژه تا اواسط دهه 30 به طور اساسی و بنیادی درباره مفهوم خود میان‌بینی که خود ارائه داده بود تجدید نظر کرد (کسیلرینگ و مولر³، 2011). طبق نظر پیاژه در دوره انتزاعی (مرحله عملیات صوری) با گستره جدیدی که تحت تأثیر فراهم شدن فکر صوری در جهان فرد به وقوع می‌پیوندد، شکل سومی از خود میان‌بینی تجلی می‌گردد. این شکل عالی خود میان‌بینی که در نوجوانی مشاهده می‌گردد نتیجه ناپذیر ورود نوجوان در زندگی اجتماعی بزرگسالان است. چون، نوجوان فقط در جستجوی سازش دادن «من» خویش با محیط اجتماعی نیست بلکه به همان اندازه مایل به سازش دادن محیط به من خویش است. به عبارت دیگر، نوجوان وقتی سعی در اندیشیدن به محیطی دارد که می‌خواهد در آن وارد شود، به فعالیت آینده خود در هیئت اجتماعی و وسایل تغییر آن نیز می‌اندیشد و از اینجاست که یک عدم تمایز نسبی بین نقطه نظر خود به منزله فردی که خواهان ساختن یک برنامه

انسان محصول اجتماع است و در نتیجه تحت تأثیر نظام‌ها و فرهنگ‌های جامعه خود قرار دارد. در چنین شرایطی است که باید نیازهای خود را بر آورده سازد و آرامش و تعادل خود را حفظ کند، بنابراین انسان باید با اجتماع سازگار شود. ابعاد سازگاری شامل: سازگاری جسمانی، روانی، اجتماعی و اخلاقی است که رأس آن‌ها سازگاری اجتماعی قرار دارد. سازگاری اجتماعی¹ بر این ضرورت متکی است که نیازها و خواسته‌های فرد با منافع و خواسته گروهی که در آن زندگی می‌کنند، هماهنگ و متعادل شود و تا حد امکان از برخورد و اصطکاک مستقیم و شدید با منافع و ضوابط گروهی جلوگیری شود (اسلامی نسب، 1373).

سازگاری اجتماعی به عنوان مهم‌ترین نشانه سلامت روان از مباحثی است که در دهه‌های اخیر توجه بسیاری از جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و به ویژه مریبان را به خود جلب کرده است (منینگر و همکاران²؛ ترجمه نظیری، 1381).

در اینجاست که می‌توان مشاهده کرد رفتاری چنین طبیعی در هر وجدانی لنگر انداخته است، که غیر ممکن است یکباره بتوان به کمک یک نوع تبدیل کلی تمایلات ارتجالی، از قید آن رهایی یافت؛ چه این رفتار در هر مرتبه به مناسبت پیروزی جدیدی در زمینه هماهنگی از نو بروز می‌کند. این آزاد ساختن ضروری نسبت به «من» و «ما» مستلزم مساعی و مجاهدات فکری و اخلاقی فراوان است و به اراده ثابت و حتی در پاره‌ای از موارد به اعمال قهرمانی نیازمند است. در چنین شرایطی چه کسی

3. Kesselring & Muller

1. Social Adgustment
2. Meninger et al.

الکایند (1967) ادعا کرد که خیال‌پردازی و افسانه‌پردازی شخصی حدود سن 11 تا 12 سالگی باید ظاهر شود. البته به میزان رشد بستگی دارد و تا سن 16 یا 17 سالگی باید کاهش پیدا کند. مهم است تشخیص دهیم که رشد شناختی جدای از تعامل اجتماعی اتفاق نمی‌افتد تجربه اجتماعی در هر سنی، رشد شناختی را تسهیل می‌کند. در واقع برقراری ارتباط متقابل اجتماعی با توانایی شناختی در حال رشد درهم آمیخته می‌شود و به از بین رفتن این شکل از خود میان بینی مربوط به رشد منجر می‌گردد (جرینی، 1996). بر طبق گفته‌های کوادرل و همکارانش⁷ (1993) آزمایشات و بررسی‌ها ادعای الکایند (1967) در ارتباط با افسانه‌پردازی شخصی و خیال‌پردازی را حمایت نکردند و بیان داشتند که این ویژگی خاص نوجوان نمی‌باشد و بزرگسالان نیز این ویژگی را دارا می‌باشند. از سوی دیگر برگر (2000) خود میان‌بینی نوجوانان را با بزرگسالان مقایسه کرد. نتایج نشان داد که از نظر خود میان‌بینی تفاوتی میان نوجوانان و بزرگسالان (30 تا 19) وجود ندارد و بیان داشت که افسانه‌پردازی شخصی و خیال‌پردازی به دوران نوجوانی محدود و محصور نمی‌شود. همچنین اسکالتزوهایر⁸ (1976) در تحقیقی نشان دادند که باز خورد ژرف‌نگر نمره‌های مربوط به خود میان‌بینی فضایی را در افراد مسن افزایش می‌دهد. ایپلای، موریودجی و کی‌سار⁹ (2004) در پژوهشی انجام دادند که نتایج آن

زندگی است و نقطه نظر گروهی که در آن قرار می‌گیرد و باید دگرگون شود، وجود دارد (منصور و دادستان، 1390).

هاکنبری¹ (2007) معتقد است که خود میان‌بینی در نظریه پیازه خودپسندی یا خودبینی معنا نمی‌شود؛ لذا خود میان‌بینی فقدان توانایی در نظر گرفتن وقایع از دیدگاه شخصی دیگر معنا می‌شود. رایس (1992؛ ترجمه فروغان، 1386) خود میان‌بینی را ناتوانی در اتخاذ چشم‌انداز فردی دیگر و تجسم نقطه نظر او می‌داند.

الکایند² دو اصطلاح را درباره خود میان‌بینی در نوجوانان به تصویر می‌کشد: توصیفی برای تمایل و گرایش نوجوان به توجه خاص به فکر و ذهنیت خود. الف) خیال‌پردازی³: یعنی عدم توانایی برای تمایز قائل شدن میان اهداف فکر که موجب می‌شود فکر کنید دیگران ذهنشان مشغول شماست، چرا که ذهن شما نیز مشغول خودتان است. ب) افسانه‌پردازی شخصی⁴: یعنی توانایی جدید برای فکر کردن به افکاری که نسبت به افکار دیگران نوعی کشش و جذب ایجاد می‌کند که یقیناً با افکار دیگران تفاوت دارد و در نتیجه به بروز این عقیده منجر می‌گردد که فرد منحصر به فرد و آسیب‌ناپذیر است (جرینی⁵، 1996). خود میان‌بینی الکایند ادامه مراحل رشد شناختی پیازه است (برگر⁶، 2000).

1. Hockenbury
2. Elkind
3. Imaginary Audience
4. Personal Fable
5. Greene
6. Berger

7. Quadrel et al.

8. Schultz & Hoyer

9. Epley, Morewedge & Keysar

حجازی، 1382). این روش مخصوصاً در شرایطی مفید است که هدف آن کشف رابطه بین متغیرهایی باشد که در مورد آن‌ها تحقیقاتی انجام نشده است (دلاور، 1389). جامعه پژوهش حاضر را دانشجویان دانشگاه پیام نور استان قم در سال تحصیلی 1391_92 که شامل 7500 دختر و 2500 پسر بودند، تشکیل می‌دادند و نمونه‌ای به حجم 308 دانشجو (158 دختر و 150 پسر) در یک دامنه سنی 18 تا 25 سال با رشته تحصیلی علوم انسانی و از 3 ورودی 1388، 1389 و 1390 به شیوه نمونه‌گیری طبقه‌ای در دسترس، انتخاب و افسانه‌پردازی شخصی، خیال‌پردازی و سازگاری اجتماعی آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت. در تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS استفاده شد. از آمار توصیفی برای تعیین میانگین و انحراف معیار نمره‌ها، و در روش آمار استنباطی، برای بررسی ارتباط بین متغیرهای خود میان‌بینی با سازگاری اجتماعی از ضریب همبستگی پیرسون و برای پیش‌بینی سازگاری اجتماعی بر اساس افسانه‌پردازی شخصی از رگرسیون گام به گام استفاده شد.

ابزار پژوهش: پرسشنامه خود میان‌بینی دارای دو پرسشنامه افسانه‌پردازی شخصی و خیال‌پردازی جدید می‌باشد. پرسشنامه افسانه‌پردازی شخصی مقیاسی است که تصورات فرد را در این زمینه که احساسات و تجربیات او کاملاً منحصر به فرد است تا حدی که احساس منحصر به فرد بودن تا اندازه‌ای به بروز احساس فناپذیری و آسیب‌ناپذیری می‌انجامد، می‌سنجد. این مقیاس شامل 46 سؤال می‌باشد که نظر فرد را

نشان داد بزرگ‌ترها نسبت به کودکان اطلاعات را با خود میان‌بینی کمتری پردازش نمی‌کنند. بلکه بزرگ‌ترها بهتر می‌توانند توضیح و تفسیر خود میان‌بینانه اولیه را اصلاح کنند.

از سوی دیگر پیازته و این‌هلدر (1969) کماکان تأکید می‌کنند که «نقطه مرکزی فرایند خود میان‌بینی‌زدایی، ورود به دنیای اشتغال یا آغاز آموزش حرفه‌ای جدی است. نوجوان، هنگامی به بزرگسال تبدیل می‌شود که تعهد انجام شغلی واقعی را می‌پذیرد. این زمان است که نوجوان از اصلاح‌طلبی آرمان‌گرا به فردی عمل‌گرا تبدیل می‌شود». پیازته برای کار نوجوان در جامعه اهمیتی ویژه قائل است و آن را تسهیل‌کننده رشد انسان می‌داند. علاوه بر این، تجربه کاری می‌تواند سبب رشد درک اجتماعی و رفتار اجتماعی شایسته شود. (رایس، 1992؛ ترجمه فروغان، 1386).

با توجه به مطالب فوق این سؤال مطرح می‌شود که: با تأخیر استقلال مالی و اجتماعی دانشجویان ما، خود میان‌بینی چه پیامدهایی در زمینه سازگاری اجتماعی آن‌ها خواهد داشت؟

با توجه به مطالب فوق و این که پژوهشی در زمینه خود میان‌بینی و ارتباط آن با سازگاری اجتماعی در داخل و خارج از کشور انجام نشده است. هدف پژوهش حاضر، تعیین رابطه خود میان‌بینی با سازگاری اجتماعی دانشجویان است.

روش

پژوهش حاضر از نوع طرح‌های غیر آزمایشی یا توصیفی و به طور دقیق‌تر طرح همبستگی و از نوع پیش‌بین (رگرسیون) است (سرمد، بازرگان و

پرسشنامه خیال‌پردازی جدید، مقیاسی است که عدم توانایی فرد را برای تمایز قائل شدن میان اهداف فکر که موجب می‌شود فرد فکر کند که دیگران ذهنشان مشغول اوست، می‌سنجد. این مقیاس شامل 38 سؤال می‌باشد که نظر فرد را با 4 شماره (هرگز، به ندرت، گاهی اوقات و بیشتر اوقات) مشخص می‌کند که برای آن‌ها نمره‌ای از 1 تا 4 تعلق می‌گیرد.

لاپسلی و همکاران (1989) در پژوهش خود ضریب آلفای کرونباخ بدست آمده برای مقیاس خیال‌پردازی جدید را 0/93 گزارش کرده‌اند. این پرسشنامه توسط پوربافرانی (1391) ترجمه و برای محاسبه اعتبار و روایی بر روی 300 دانشجو اجرا شد. جهت بررسی روایی همزمان از دو پرسشنامه هیجان‌خواهی زاگرمین و افسردگی بک استفاده شد. نتایج نشان داد که خیال‌پردازی با ضریب همبستگی 0/14 در سطح $p < 0/01$ با هیجان‌خواهی ارتباط مثبت و معناداری دارد. همچنین خیال‌پردازی جدید با افسردگی با ضریب همبستگی 0/21 در سطح $p < 0/01$ ارتباط مثبت و معنادار دارد. اعتبار آزمون خیال‌پردازی جدید با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با 0/86 و با استفاده از روش دو نیمه کردن گاتمن 0/75 به دست آمده است.

پرسشنامه شخصیتی کالیفرنیا (زیر مقیاس سازگاری اجتماعی): پرسشنامه شخصی کالیفرنیا (CTP)² را تورپ، کلارک و تیکز³ در سال 1939 برای اولین بار منتشر کردند (به نقل از خدایاری فرد و همکاران، 1381) و در سال 1953

با 5 شماره (کاملاً مخالفم، تا اندازه‌ای مخالفم، نظری ندارم، تا اندازه‌ای موافقم و کاملاً موافقم) مشخص می‌کند که برای آن‌ها نمره‌ای از 1 تا 5 تعلق می‌گیرد؛ البته بعضی از سؤالات به صورت معکوس نمره گذاری می‌شوند. این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس یکتایی، همه‌توانی و آسیب‌ناپذیری می‌باشد. لاپسلی و همکاران¹ (1996) ضریب آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس یکتایی 0/70 و برای خرده مقیاس همه‌توانی 0/79 و برای خرده مقیاس آسیب‌ناپذیری 0/73 گزارش کرده‌اند.

پرسشنامه افسانه‌پردازی شخصی توسط پوربافرانی (1391) ترجمه و برای محاسبه اعتبار و روایی بر روی 300 دانشجو اجرا شد. جهت بررسی روایی همزمان از دو پرسشنامه هیجان‌خواهی زاگرمین و افسردگی بک استفاده شد. نتایج نشان داد که خرده مقیاس‌های یکتایی، همه‌توانی و آسیب‌ناپذیری و افسانه‌پردازی کل با ضرایب همبستگی به ترتیب 0/16، 0/16، 0/29 و 0/27 در سطح $p < 0/01$ با هیجان‌خواهی ارتباط مثبت و معناداری دارند. همچنین خرده مقیاس‌های همه‌توانی و آسیب‌ناپذیری و افسانه‌پردازی کل با ضرایب همبستگی به ترتیب 0/26، 0/34 و 0/28 در سطح $p < 0/01$ با افسردگی ارتباط منفی و معناداری دارند. اعتبار آزمون افسانه‌پردازی شخصی با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با 0/78 بدست آمده است که نشان دهنده معتبر بودن این آزمون است.

2. California Test Personality
3. Thorpe, Clark & Tieg

1. Lapsley et al.

است که نشان می‌دهد تمام سؤالات ششم زیر مقیاس از انسجام درونی مناسبی برخوردارند. هماهنگی درونی آزمون شخصیت کالیفرنیا در پژوهش خدایاری فرد (1385) با استفاده از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفته و برابر با 0/98 به دست آمد، که نشان دهنده همسانی درونی مناسب این آزمون است.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر دامنه سنی شرکت‌کنندگان بین 18 تا 25 سال بود، که 51/3 درصد افراد شرکت‌کننده زن و 48/7 درصد مرد بودند. از افراد شرکت‌کننده، 84/7 درصد مجرد و 15/3 درصد متاهل، 80/8 درصد این افراد بیکار و 19/2 درصد آن‌ها شاغل بودند. همچنین 32/3 درصد این افراد ورودی 88، 29 درصد ورودی 89 و 38/7 درصد ورودی 90 بودند. به علاوه، رشته تحصیلی شرکت‌کنندگان این پژوهش، علوم انسانی بود.

مورد تجدید نظر قرار گرفت (به نقل از صدیقی، 1380). این آزمون برای سنجش سازش‌های مختلف زندگی تهیه شده است و بر این اساس دارای دو قطب سازگاری شخصی و سازگاری اجتماعی است که هر یک به طور جداگانه 90 سؤال دو گزینه‌ای دارد. پرسشنامه سازگاری اجتماعی دارای 6 نمره اختصاصی مربوط به زیر مقیاس‌های قالب‌های اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی، علایق ضد اجتماعی، روابط خانوادگی، روابط مدرسه‌ای و روابط اجتماعی است و یک نمره کلی به عنوان سازگاری اجتماعی از نمره زیر مقیاس‌ها به دست می‌آید. پاسخ‌گویی به 90 سؤال آزمون سازگاری اجتماعی به صورت بلی و خیر است که بر اساس کلید تصحیح آزمون هر شش خرده مقیاس به پاسخ‌های صحیح امتیاز یک و پاسخ‌های غلط امتیاز صفر تعلق می‌گیرد. هماهنگی درونی آزمون با روش دو نیمه کردن و با روش اسپیرمن براون خرده آزمون‌های سازگاری اجتماعی از 0/87 تا 0/90 گزارش شده

جدول 1. میانگین و انحراف معیار مربوط به نمرات افسانه‌پردازی شخصی، خیال‌پردازی و سازگاری اجتماعی (n=308).

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
افسانه‌پردازی	142/62	17/20
خیال‌پردازی	92/58	14/78
سازگاری اجتماعی	56/24	10/05

خیال‌پردازی 92/58 و سازگاری اجتماعی 56/24 می‌باشد.

همان‌طور که در جدول 1 مشاهده می‌شود، میانگین نمرات افسانه‌پردازی شخصی 142/62،

جدول 2. خلاصه نتایج ضریب همبستگی پیرسون مربوط به رابطه افسانه‌پردازی شخصی و مؤلفه‌های آن و خیال‌پردازی با سازگاری اجتماعی و مؤلفه‌های آن.

سازگاری اجتماعی کل	روابط اجتماعی	روابط آموزشی	روابط خانوادگی	گرایش ضد اجتماعی	مهارت‌های اجتماعی	قالب‌های اجتماعی	سازگاری اجتماعی افسانه پردازی و خیال‌پردازی
-0/05	-0/06	-0/05	-0/09	-0/06	0/04	-0/02	یکتایی
0/34**	0/08	0/26**	0/31**	0/16**	0/35**	0/13*	همه‌توانی
0/34**	0/20**	0/22**	0/26**	0/19**	0/35**	0/09	آسیب‌ناپذیری
0/29**	0/10	0/20**	0/23**	0/14*	0/34**	0/12*	افسانه‌پردازی کل
-0/05	-0/07	-0/04	-0/09	-0/17**	0/19**	-0/02	خیال‌پردازی کل

*P<0/05 ، **P<0/01, n=308

اجتماعی ($r=0/34, P<0/01$) رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. بین افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی با ($r=0/29, P<0/01$) رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. میان خیال‌پردازی با سازگاری اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد.

همان گونه که در جدول 2 نیز مشاهده می‌شود بین خرده مقیاس همه‌توانی افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی ($r=0/34, P<0/01$) رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. بین خرده مقیاس آسیب‌ناپذیری افسانه‌پردازی شخص با سازگاری

جدول 3. نتایج رگرسیون گام به گام افسانه‌پردازی شخصی کل با سازگاری اجتماعی.

شاخص‌ها								متغیر پیش‌بین	مدل
R ² اصلاح شده	R ²	R	P	F	MS	dF	SS		
0/089	0/089	0/298	0/0001	29/916	2762/082 92/327	1 306	2762/082 28252/138	رگرسیون باقیمانده	گام 1

افسانه‌پردازی ($F=29/916$ و $p<0/0001$) 8/9 درصد از میزان سازگاری اجتماعی را تبیین می‌کند ($R^2=0/089$).

همان گونه که در جدول 3 مشاهده می‌شود نتایج تحلیل واریانس نشان می‌دهد که در گام 1 پیش‌بینی متغیر افسانه‌پردازی شخصی در ارتباط با متغیر ملاک سازگاری اجتماعی معنادار است.

جدول 4. ضرایب رگرسیون گام به گام افسانه‌پردازی شخصی کل با سازگاری اجتماعی.

متغیر	ضریب B	خطای معیار	ضریب بتا	t	سطح معنادار
ثابت	29/255	5/103		5/733	0/0001
افسانه‌پردازی	0/187	0/032	0/319	5/923	0/0001

متغیر افسانه‌پردازی 0/319 انحراف استاندارد افزایش را در متغیر ملاک سازگاری اجتماعی پیش‌بینی می‌کند.

$$Y=0/187 + 29/255 \text{ مقیاس افسانه‌پردازی}$$

همان‌گونه که در جدول 4 مشاهده می‌کنیم متغیر پیش بین افسانه‌پردازی شخصی با $(P < 0/0001 \text{ و } t=5/92)$ تأثیر بیشتری بر روی متغیر ملاک سازگاری اجتماعی دارد و مطابق $(\text{Beta}=0/319)$ افزایش یک انحراف استاندارد در

جدول 5. نتایج رگرسیون گام به گام مؤلفه‌های افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی.

شاخص‌ها								متغیر پیش‌بینی	مدل
R ² اصلاح	R ²	R	p	F	Ms	Df	Ss		
0/114	0/117	0/343	0/0001	40/689	3640/006 89/458	1 306	3640/006 27374/215	رگرسیون باقیمانده	گام 1 آسیب‌ناپذیری از pf
0/171	0/179	0/423	0/0001	22/071	1848/961 83/774	3 304	2213/884 25467/337	رگرسیون باقیمانده	گام 2 همه‌توانی از pf
0/206	0/216	0/465	0/0001	20/887	1675/863 80/234	4 303	6703/454 24310/767	رگرسیون باقیمانده	گام 3 یکتایی از pf

11/4 درصد از واریانس متغیر ملاک سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. همین‌طور، خرده مقیاس همه‌توانی از PF و خرده مقیاس یکتایی از PF به ترتیب 2/2 درصد و 3/5 درصد از واریانس سازگاری اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. به عبارت دیگر، خرده مقیاس آسیب‌ناپذیری مقیاس افسانه‌پردازی شخصی قوی‌ترین پیش‌بین متغیر ملاک سازگاری اجتماعی می‌باشد.

همان‌گونه که در جدول 5 مشاهده می‌شود پیش‌بینی خرده مقیاس آسیب‌ناپذیری از PF در ارتباط با متغیر ملاک سازگاری اجتماعی معنادار است $(P < 0/0001 \text{ و } F=40/689)$ و همین‌طور پیش‌بینی خرده مقیاس همه‌توانی از PF با $(P < 0/0001 \text{ و } F=22/071)$ و خرده مقیاس یکتایی از PF $(P < 0/0001 \text{ و } F=20/887)$ در ارتباط با متغیر ملاک سازگاری اجتماعی معنادار است. خرده مقیاس آسیب‌ناپذیری از مقیاس PF.

جدول 6. ضرایب رگرسیون گام به گام مؤلفه‌های افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی.

متغیر	ضریب B	خطا معیار	ضریب بتا	t	سطح معناداری
ثابت	42/293	4/650		9/096	0/0001
آسیب‌ناپذیری از PF	0/424	0/086	0/317	4/920	0/0001
همه‌توانی از PF	0/306	0/077	0/251	3/954	0/0001
یکتایی از PF	0/296	0/083	-0/194	-3/571	0/0001

آن‌ها افزایش می‌یابد. میان خیال‌پردازی با سازگاری اجتماعی ارتباط معناداری یافت نشد. در ارتباط با بررسی پیش‌بینی سازگاری اجتماعی بر اساس افسانه‌پردازی شخصی و مؤلفه‌های آن نیز، تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد، افسانه‌پردازی شخصی به طور معناداری قادر به پیش‌بینی میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان است. در بررسی جداگانه‌ای که بر روی هر یک از مؤلفه‌های افسانه‌پردازی شخصی آسیب‌ناپذیری، همه‌توانی و یکتایی انجام شد، این نتیجه به دست آمد که توان آسیب‌ناپذیری در پیش‌بینی میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان بیشتر است. به این معنی که افزایش میزان آسیب‌ناپذیری دانشجویان، افزایش سازگاری اجتماعی دانشجویان را پیش‌بینی می‌کند.

نتایج نشان داد که دانشجویان از راه افسانه‌پردازی‌های خود میان‌بینانه سازگاری اجتماعی خود را حفظ می‌کنند. افکار همه‌توانی و آسیب‌ناپذیری فرد باعث سازگاری او با محیط می‌شود. که این نتیجه با تحقیق بلوس¹ (1962) همسو می‌باشد. بلوس در تحقیق خود به این نتیجه دست یافت که افسانه‌پردازی شخصی، کمک به نوجوان برای دستیابی به تفرد و شکل‌گیری یک خود جدید است. همچنین با تحقیق ساویسکی و همکاران² (2011) همسو می‌باشد. آنان در تحقیق خود به این نتیجه دست یافتند که افراد در ارتباط با افراد آشنا نسبت به افراد غریبه بیشتر به برداشت و دید

همان‌گونه که در جدول 6 مشاهده می‌شود ضریب تأثیر خرده مقیاس‌های آسیب‌ناپذیری، همه‌توانی و یکتایی افسانه‌پردازی شخصی به ترتیب ($B=0/424$ ، $B=0/306$ و $B=-0/296$) است. بنابراین افسانه‌پردازی شخصی دانشجویان، سازگاری اجتماعی آن‌ها را پیش‌بینی می‌کند.

$$+42/293 \text{ یکتایی از } -0/296 \text{ PF}$$

$$+0/306 \text{ PF}$$

$$\text{آسیب‌ناپذیری از } Y=0/424 \text{ PF}$$

نتیجه‌گیری و بحث

نتایج تحقیق حاضر نشان می‌دهد که رابطه میان افسانه‌پردازی شخصی و مؤلفه‌های آن با سازگاری اجتماعی دانشجویان در سطح $P < 0/01$ معنادار است. نتایج حاکی از آن بود که بین مؤلفه همه‌توانی مقیاس افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد؛ یعنی با افزایش میزان همه‌توانی دانشجویان میزان سازگاری اجتماعی آن‌ها افزایش می‌یابد. همین‌طور، بین مؤلفه آسیب‌ناپذیری مقیاس افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد؛ یعنی با افزایش میزان آسیب‌ناپذیری دانشجویان میزان سازگاری اجتماعی آن‌ها افزایش می‌یابد. علاوه بر این، میان افسانه‌پردازی شخصی با سازگاری اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد، یعنی با افزایش میزان افسانه‌پردازی شخصی دانشجویان میزان سازگاری اجتماعی

1. Bloss
2. Savitsky et al.

شناختی از نوجوانی به بزرگسالی می‌شود که مطمئناً نقصان در رشد شناختی باعث تسری به رشد اجتماعی نیز خواهد شد. بنابراین، فرد سازگاری لازم برای زندگی در محیط اجتماعی را از طریق افکار خود میان‌بینانه خود بدست می‌آورد.

یکی از محدودیت‌های پژوهشی حاضر این است که جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه پیام نور استان قم بوده و نمی‌توان آن را به کل دانشجویان تعمیم داد؛ لذا پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های بعدی با جامعه وسیع‌تری انجام گردد.

علاوه بر آن، شیوه نمونه‌گیری این تحقیق به روش طبقه‌ای در دسترس بود. لذا پیشنهاد می‌شود که پژوهشگران با انتخاب تصادفی نمونه به نتایج قابل اعتمادتری دست یابند.

پیشنهاد می‌شود مطابق با نظریه پیاژه این دانشمند مستعد، برای خود میان‌بینی‌زدایی در افراد دانشجو اقدام اساسی از طرف مسئولین صورت گیرد که علاوه بر تحصیل جوانان ما در دانشگاه‌ها، به کار دانشجویی و یا حرفه‌ای خاص در ارتباط با رشته تحصیلی خود بپردازند، تا با قبول مسئولیت اجتماعی و تعهد شغلی زودتر به بزرگسالی رسیده و به رشد شناختی نائل آیند. از سوی دیگر، به مسئولین آموزش و پرورش، متخصصان تعلیم و تربیت و خانواده‌ها پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای را جهت کاهش این‌گونه تفکر و سوق دادن فرزندان به سوی تفکر نامیان واگرایانه اقدام نمایند.

خود توجه می‌کنند و خود میان‌بینانه‌تر عمل می‌کنند. و در ارتباط با افراد غریبه بیشتر به برداشت و دید فرد مقابل توجه دارند و کمتر از افکار خود میان‌بینانه استفاده می‌کنند.

از سوی دیگر، در تحقیق کروگر و همکاران¹ (2008) نتایج نشان داد که وقتی افراد خود را با دیگران مقایسه می‌کنند به لحاظ خود میان‌بینی به قوت‌ها و موفقیت‌های خود بیشتر از نقاط قوت و موفقیت گروه مقایسه توجه می‌کنند و به همین دلیل اعتماد به نفس آنان بیشتر می‌شود. در پژوهشی که توسط کارپندال و راسینی² (2011) انجام شد، نتایج نشان داد که خود میان‌بینی با رشد اجتماعی، معنا و مفهوم زبان در ارتباط است.

در تبیین این نتایج می‌توان گفت که دانشجویان از راه افسانه‌پردازی‌های خود میان‌بینانه خود، سازگاری اجتماعی خود را حفظ می‌کنند. از آنجا که طبق نظر پیاژه، او تنها راه خود میان‌بینی‌زدایی را آغاز کار به معنای واقعی آن و ورود به دنیای اشتغال یا آغاز آموزش حرفه‌ای جدی می‌داند و معتقد است که نوجوان، هنگامی به بزرگسال تبدیل می‌شود که تعهد انجام شغلی واقعی را می‌پذیرد. در این زمان است که نوجوان از اصلاح طلبی آرمان‌گرا به فردی عمل‌گرا تبدیل می‌شود (رایس، 1992؛ ترجمه فروغان، 1386). نوجوانان ما با ورود به دانشگاه‌ها بدون داشتن هیچ‌گونه تعهد شغلی و مسئولیت اجتماعی به تکامل رشد شناختی خود دست نمی‌یابند و باعث تداوم نقایص رشد

1. Kruger et al.
2. Carpendal & Racine

منابع

- اسلامی نسب، ع. (1373). «روان‌شناسی سازگاری». تهران: نشر بنیاد g.
- پیاز، ژ. (1375). تربیت به کجا ره می‌سپرد. ترجمه محمود منصور و پریخ دادستان. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- پوربافرانی، س. (1391). «رابطه خود میان‌بینی با سازگاری اجتماعی و سلامت روانی دانشجویان». پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور تهران.
- خدایاری فرد، م. (1385). «بررسی عوامل مؤثر بر سازگاری اجتماعی دانشجویان شاهد و غیر شاهد». طرح پژوهشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی. دانشگاه تهران.
- رایس، ف. (1386). «رشد انسان». ترجمه مهشید فروغان. تهران: انتشارات ارجمند.
- دلاور، ع. (1389). «مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی». تهران: رشد.
- Berger, F. (2000). "Adolescent egocentrism: a comparison among adolescents and adults". *Journal of adolescence*. 23. 343-354.
- Blos, P. (1962). *On adolescence*. Glencoe, IL: Free press. (29) 327-345.
- Carpendale, J.I.M. and Racine, T.P. (2011). "Inersubjectivity and egocentrism: insights from the relational perspectives of piaget mead and Wittgenstein new ideas in psychology". (29). 346-354.
- Elkind, D. (1967). "Egocentrism in adolescence". *Child development*. 38, 1025-1034.
- Epley, N.; morewedge, C.K. and Keysar. B. (2004). "Perspective taking in children and adults: equivalent egocentrism but differential correction". *Journal of experimental social psychology*. (40) 760-768.
- Greene, K. (1996). *The utility of understanding adolescent egocentrism in designing health promotion messages*. Carolina University.
- Hockenbury and Hockenbury. (2007). *Discovering psychology*. senobar book.
- Kesselring, T.I. and Muller, U. (2011). "The concept of egocentrism in the
- سرمد، ز؛ بازرگان، ع. و حجازی، ا. (1382). «روش‌های تحقیق در علوم رفتاری». تهران: انتشارات آگاه.
- صدیقی، ک. (1380). «بررسی میزان اثربخشی آموزش شناختی رفتاری عزت نفس بر سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه سوم دبیرستان‌های نیشابور». پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی اصفهان.
- منصور، م. و دادستان، پ. (1390). «روان‌شناسی ژنتیک 2: نظام‌های تحولی از روان تحلیل‌گری تا رفتارشناسی و نظام‌های عینی». تهران: رشد.
- مینگر، و. مایر، ج. وایتزمن، آ. (1381). رشد شخصیت و بهداشت روانی. ترجمه سیما نظیری. تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.

context of piaget's theory". *New ideas in psychology*. (29) 327-345.

- Kruger, J.; windschitl, P.D.; Burrus, J.; Fessel, F. and Chambers, J.R. (2008). "The rational side of egocentrism in social comparisons". *Journal of experimental social psychology*. (44) 220-232.

- Lapsley, D.K.; Fitzgerald, D.P.; Rice, K.G and Jackson, S. (1989). "Separation-individuation and the (new look) at the imaginary audience and personal Fable: A test of an integrative model". *Journal of Adolescent Research*. 4, 483-505.

- Lapsley, D.K.; Flannery, D.J.; Gottschlich, H. and Raney, M. (1996). *Sources of risk and resilience in adolescent mental health, poster session presented at the sixth biennial meeting of*

the society for research on adolescence. Boston. MA.

- Quadrel, M.j.; fischhoff, B. and Davis, W. (1993). "Adolescent (in) vulnerability", *American psychologist*. 48 (February). 102-116.

- Savitsky, K.; Keysar, B.; Epley, N.; Carter, T. and Swanson, A. (2011). "The Closeness – communication bias: increased among friends versus strangers". *Journal of experimental social psychology*. (47) 269-273.

- Schultz, N.R. and Hoyer, W.J. (1976). "Feedback effects on spatial egocentrism in old age. Oxford journal life sciences medicine". *journal of gerontology*, volume 31 issue1. 72-75.